

अ.न.	महिना	सामर्थ्य	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
1	नोव्हेंबर पहिला आठवडा	<p>पाठ 8: मराठे</p> <p>1) छत्रपती शिवाजी महाराजांचे जीवन, साहसी गुण आणि केलेले कार्य समजून घेणे.</p> 	<p>कृती:8.1 छ. शिवाजी महाराजांच्या गड किल्ल्यांची माहिती चित्रासहित जमा करणे/ व्हिडिओ दाखविणे.</p> <p>https://youtu.be/pk6IdaYry14</p> <p>कृती:8.2 छ. शिवाजी महाराजांच्या भूमिका असलेल्या एकांकिका स्पर्धा आयोजित करणे.</p> <p>कृती:8. 3 यूट्यूबचा वापर करून पोवाडे ऐकविणे किंवा पोवाडा गायन स्पर्धा आयोजित करणे .</p> <p>कृती:8. मराठा स्वराज्याच्या स्थापनेच्या शौर्य कथा सांगण्यासाठी विविध मावळे उदा. तानाजी मालुसरे ,बाजीप्रभू देशपांडे, बहिर्जी नाईक ,शेलार मामा, शिवा कशिद जीवा महाले इत्यादींच्या कथा मिळवून संग्रह करणे</p> <p>कृती:8.5 राजमाता जिजाबाई या विषयावर टिपा लिहिणे .</p> <p>कृती:8.6 छ. शिवाजी महाराजांच्या गनिमी काव्याविषयी माहिती मिळविणे/व्हिडिओ दाखविणे.</p>	<p>योजना कार्य-</p> <p>छ. शिवाजी महाराजांच्या आयुष्यातील महत्वाच्या घटना सनावलीनुसार लिहिणे</p> <p>प्रश्नावली /liveworksheet , google/survey heart quiz</p>
		<p>2) नकाशा मध्ये छत्रपती शिवाजी महाराजांशी संबंधित ऐतिहासिक स्थळे ओळखणे.</p>	<p>कृती:8.7 भारताच्या नकाशात छत्रपती शिवाजी महाराजांशी संबंधित ऐतिहासिक स्थळे दाखविणे.</p> <p>कृती 8.8 गडकिल्ल्यांच्या चित्रांचा माहितीसह संग्रह करणे.</p> <p>कृती:8.9 गुगल अर्थ या ॲपचा वापर करून छत्रपती शिवाजी महाराज यांचे गड किल्ले दाखविणे.</p>	<p>गड किल्ल्यांच्या चित्रांचा संग्रह</p> <p>भारताच्या नकाशात मराठा साम्राज्याचा विस्तार दाखवणे</p>

अ.न.	महिना	सामर्थ्य	अध्ययन कृती	मूल्यमापन	
2	नोव्हेंबर - दुसरा आठवडा	पाठ 1 : भारतात युरोपियनांचे आगमन 1) भारतातील युरोपियनांच्या प्रारंभीच्या घडामोडी व सघर्ष समजून घेणे.	कृती 1.1 प्रांत रचना असलेला आपल्या देशाचा नकाशा दाखवून निरीक्षण करण्यास सांगणे.	योजना कार्य जगातील विविध देश आणि त्यांचा शोध लावणारे दर्यावर्दी विविध देश आणि त्यांचे जलमार्ग ह्याचा नकाशा काढणे	
			कृती 1.2 नवीन जलमार्ग शोधलेल्या वास्को -द-गामा यांच्या बद्दल माहिती मिळविणे . परकीयांनी शोधलेल्या नवीन जलमार्गाचे नकाशे रेखाटून घेणे.		
			कृती 1.3 युरोपियनांच्या भारतात येण्याच्या उद्देशाबद्दल माहिती संकलित करणे . https://youtu.be/4dOdjz3WF0c (samved)		
		2)भारतात आलेल्या युरोपियन व्यापारी कंपन्यांचा परिचय करून घेणे.	कृती 1.4 भारतात आलेल्या युरोपियन कंपन्याची माहिती सनावलीसह लिहिणे .		युरोपियन कंपन्यांचे भारतातील आगमन सनावलीसह लिहिणे.
			कृती 1.5 पोर्तुगीजांच्या उत्कर्षाची व अधोगतीची करणे जाणून घेणे.		प्रश्नावली /
			कृती 1.6 ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनी बद्दल माहिती संकलित करणे .		liveworksheet,google/survey heart quiz
		3)इंग्रजांची सत्ता भारतात स्थिरहोण्याची कारणे समजून घेणे.	कृती 1.7 “दस्तक” विषयी माहिती घेऊन त्याचा भारतीय व्यापारावरील परिणाम समजून घेणे		पोर्तुगीज ,डच ,इंग्रज ,फ्रेंच ह्यांच्या व्यापारी केंद्रांची यादी करणे.
			कृती 1.8 फ्रेंच आणि ब्रिटिश यांच्यातील युद्ध सामर्थ्याच्या फरकांची यादी करणे .		“दस्तक” ची माहिती लिहिणे
		4)भारताच्या नकाशात युरोपियनांचीव्यापारी केंद्रे दर्शविणे 	कृती 1.9 भारताचा नकाशा काढून युरोपियनांची(पोर्तुगीज ,डच ,इंग्रज ,फ्रेंच) व्यापारी केंद्रे दाखविणे .		भारताचा नकाशा काढून त्यात युरोपियनांची वसाहती दाखवणे .
			कृती 1.10 जगाच्या नकाशामध्ये युरोपियन देश (पोर्तुगीज ,डच ,इंग्रज ,फ्रेंच) व भारत दाखविण्यास सांगणे.		
			कृती 1.11 गुगल अर्थ या ॲपचा वापर करून पाठाशी संबंधित प्रत्यक्ष स्थळे दाखविण्यास सांगणे.		

अ.न.	महिना	सामर्थ्य	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
3	नोव्हेंबर - तिसरा आठवडा	पाठ 2 : भारतात ब्रिटीश सत्तेचा विस्तार	कृती 2.1 भारतातील प्रमुख ब्रिटीश गव्हर्नर जनरलांची चित्रे नावासहित पेपरवर चिकटण्यास सांगणे व त्यांची माहिती लिहून घेणे.	योजना कार्य- ब्रिटीश गव्हर्नर जनरलांची चित्रे
		1)भारतात ब्रिटिशांच्या राजकीय उत्कर्षासाठी प्लासीच्या व बक्सारच्या लढाईचे महत्व समजणे	कृती 2.2 प्लासीच्या लढाईची कारणे व त्याचे परिणाम समजून घेणे. कृती 2.3 बक्सारच्या लढाईची कारणे व त्याचे परिणाम समजून घेणे	योजना कार्य- प्लासीच्या / बक्सारच्या लढाईची कारणे व त्याचे परिणाम
		2) कर्नाटकच्या युद्धाची कारणे व परिणाम समजणे.	कृती 2.4 फ्रेंच आणि इंग्रज ह्यांच्यात झालेल्या कर्नाटकच्या पहिल्या,दुसऱ्या आणि तिसऱ्या युद्धाची कारणे व परिणाम ह्याची माहिती घेणे. कृती 2.5 कर्नाटकच्या तिन्ही युद्धांच्या सनावळ्या , प्रमुख घटना आणि त्यात भाग घेतलेल्या फ्रेंच आणि इंग्रज अधिकार्यांची माहिती घेणे	योजना कार्य- कर्नाटकच्या पहिल्या,दुसऱ्या आणि तिसऱ्या युद्धाची कारणे व परिणाम प्रश्नावली / liveworksheet,google/survey heart quiz
		कृती 2.6 भारताच्या नकाशात युरोपियन कर्नाटक प्रदेश दाखविण्यास सांगणे. https://youtu.be/SK7AYerrCrk (samved)		
		4) सहाय्यक सैन्य पध्दत व दत्तक पुत्र हक्क नाही या नितीविषयी समजून घेणे.	कृती 2.7 भारताचा नकाशा काढून सहाय्यक सैन्य पध्दत मान्य केलेली राज्ये / संस्थाने दर्शविण्यास सांगणे. कृती 2.8 सहाय्यक सैन्य पद्धतीचे स्वरूप, त्यातील अटी आणि त्याचे परिणाम ह्याची यादी करणे. कृती 2.9 लॉर्ड वेलस्लीची सचित्र माहिती संग्रहित करणे. कृती 2.10 दत्तक वारसा नामंजूर पद्धतीचे स्वरूप आणि त्याचे परिणाम ह्याची यादी करणे.	योजना कार्य - सहाय्यक सैन्य पद्धतीचे स्वरूप आणि परिणाम
		 समीची रानी समीची		

अ.न.	महिना	सामर्थ्य	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
			कृती 2.12 दत्तक वारसा नामंजूर पद्धतीमुळे इंग्रजांच्या अमलाखाली गेलेल्या संस्थांनाची यादी करून नकाशात दाखवणे .	दत्तक वारसा नामंजूर पद्धतीचे स्वरूप आणि त्याचे परिणाम लिहिणे
4	नोव्हेंबर-चौथा आठवडा	पाठ 3: ब्रिटीश सत्तेचा परिणाम 1) महसूल व्यवस्थेत अंमलात आलेल्या पद्धतींची वैशिष्ट्ये समजून घेणे.	कृती 3.1 भू-महसूल व्यवस्थेतील कायम जमीनदारी पद्धत ,स्यतवारी पद्धत ,महलवारी पद्धत ह्यांचे स्वरूप समजून घेऊन त्यांचे भारतीय शेतकऱ्यांवर झालेल्या परिणामांची यादी करणे . कृती 3.2 ब्रिटीश काळातील महसूल पद्धत आणि प्रचलित महसूल पद्धतीतील फरक समजून घेणे.	प्रश्नावली विविध महसूल पद्धती , त्या कोणत्या प्रांतात लागू झाल्या, त्या कोणी सुरु केल्या ? ह्यावर आधारित जोड्या जुळवा , रिकाम्या जागा भरा (liveworksheet, survey heart quiz)
		2) भारतात प्रवेश केलेल्या इंग्लिश शिक्षण पद्धतीची माहिती करून घेणे	कृती 3.3 प्राचीन भारतीय शिक्षण पद्धती / गुरुकुल ह्याविषयी माहिती संकलित करणे. कृती 3.4 सन १८१३ च्या चार्टर कायदा ते १८५४ च्या वूड्स अहवाल आणि विश्वविद्यालयांची स्थापना अशा महत्वपूर्ण घटनांचा तक्ता तयार करणे कृती 3.5 पाश्चात्य शिक्षण पद्धतीमुळे भारतातील समाजावर झालेल्या परिणामांची यादी करणे .	ब्रिटीश काळात भारतीय शिक्षण पद्धतीत घडलेल्या घटनांचा सनावलीसह तक्ता तयार करणे
		3)भारतीयांवर झालेल्या सामाजिक,आर्थिक परिणाम समजावून घेणे.	कृती 3.6 १७७३ च्या रेन्युलोटिंग कायदा ते १९३७ चा सुधारणा कायदा ह्या दरम्यान ब्रिटिशांनी जे विविध कायदे संमत केले त्यांची सनावलीसह यादी करणे कृती 3.7 रेन्युलोटिंग कायदा, पिट्स कायदा,मोर्ले मिंटो सुधारणा ,मॉटेन्यु चेम्सफोर्ड सुधारणा, १९३७ चा सुधारणा कायदा ह्या कायद्याविषयी संक्षिप्त माहिती संकलित करणे कृती 3.8 इंग्लंडमधील औद्योगिक क्रांती मुळे भारतावर झालेल्या आर्थिक परिणामाबद्दल माहिती लिहिणे .	योजना कार्य - ब्रिटीशांचे सुधारणा कायदे (सनावलीसह / व्हाईसरॉयच्या नावासह) प्रश्नावली / liveworksheet